બનામે ખુદા.

ન્યુ આલ્ફ્રેડ થીએટ્રીકલ કં.

ઓફ બોમ્બે.

શ્રવણ કુમાર

અને

માતપિતાની સેવા.

નાટકનો ટુંકસાર તથા ગાયનો.

નાટક રચનાર

પં૦ રાધેશ્યામ કવિરત્ન.

—:o:—

પ્રકાશક—

માણેકશાહ જી. બલસારા.

મેનેજીંગ પ્રોપરાયટર,—

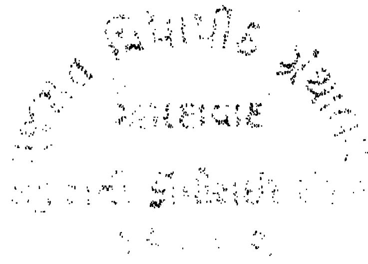
ન્યુ આલ્ફ્રેડ થીએટ્રીકલ કં. ઓફ બોમ્બે.

પ્રત ૨૧૦૦) આવૃત્તિ ૧ લી (સન ૧૯૩૧

મૂલ્ય ૦—૪—૦

સૂચના.

આ ચોપડી જૈન એડવોકેટ પ્રીં૦ પ્રેસમા વાડીલાલ બાપુલાલ શાહે ન્યુ આલફ્રેડ થીએટ્રીકલ કંપની માટે છાપી ઠે૦ ઘીકાંટા શેઠ જેશીંગભાઇની વાડી—અમદાવાદ.

:: :: નિવેદન. :: ::

પ્રિય પ્રેક્ષક વૃન્દ ?

કેટલાક વર્ષ પહેલાં અમારી નાટક કંપનીના યશસ્વી અને પ્રખ્યાત નાટકકાર પં૦ રાધેશ્યામ કવિરત્ને આ નાટક લખ્યું હતું. લખ્યા બાદ એક બીજી કંપનીમાં સ્ટેજ કરાવ્યું હતું, કેટલાક કારણોથી તે કંપની હાલમાં બંધ થયેલી છે,

બીજા નાટકોની સાથે સાથે આ "શ્રવણ કુમાર" નાટક જે અમારા કવિશ્રીની ઉજ્વલ કીર્ત્તિ રૂપ છે. તે કીર્ત્તિને અમર રાખવાની અભિલાષાથી અમે આ નાટકને સહર્ષ સ્ટેજ કરીયે છીએ.

અમારા સ્ટેજની નજરથી અમોને આ નાટકમાં ઘણાં સ્થાનોમાં ફેરફાર કરવો પડયો છે, તેમજ ગાયનો પણ બદલવામાં આવ્યા છે. આશા છે કે અમારા આ પરિશ્રમથી આપ પ્રસન્ન થશો અને અમને પ્રોત્સાહન આપી આભારી કરશો

અમદાવાદ.
તા. ૨૫-૮-૩૧.

આપનો.
માણેકશાહ કોલાભાઇ બલસારા.

પાત્ર પરિચય.

પુરૂષ પાત્રો.

શ્રવણ—શાંત્વન ઋષિનો પુત્ર, નાટકનો પ્રધાન પાત્ર
દશરથ—અયોધ્યાનો રાજા
વશિષ્ઠ—દશરથના કુલગુરૂ
સુરસેન—દશરથનો મંત્રી
ચંપકલાલ—એક સ્ત્રીભક્ત
ભાનુશંકર—ચંપકલાલના પિતા
ચેતનદાસ—એક પાખંડી સાધુ
રામજીદાસ—ચેતનદાસનો શિષ્ય
બેચરદાસ—રામજીદાસના પિતા
શાન્ત્વન—શ્રવણના પિતા
નંદશંકર—શ્રવણનો સાળો
અત્રિ—એક પ્રસિદ્ધ મહર્ષિ
અગ્નિ—લોકપ્રસિદ્ધ દેવતા
બદરી નારાયણ—લોકપ્રસિદ્ધ દેવતા
સત્યકીર્તિ—દાશરથનો સનાપતિ
યમરાજ—પાપિયોના શાસક
ધર્મરાજ—પુણ્યાત્માઓના ન્યાયાધિશ
શંકર, વિષ્ણુ—જગતના પૂજ્ય દેવતા

તે સિવાય દ્વારપાલ, પંડે, સંન્યાસી, પુજારી ઈત્યાદિ વીગેરે વીગેરે.

સ્ત્રી પાત્રો.

વિદ્યા—શ્રવણની સ્ત્રી
જ્ઞાનવતી—શ્રવણની માતા
ચમેલી—ચંપકલાવની સ્ત્રી
લક્ષ્મી—ચંપકલાલની માં
વીજળી—નંદશંકરની સ્ત્રી
રસીકા, માલતી, લલીતા—વીજળીની સખીયો
યમુના—લોકપ્રસિદ્ધ નદીરૂપીણી દેવી.

શ્રવણ કુમાર.

યાને

માતપિતાની સેવા.

નાટકનો ટુંકસાર.

અંક પહેલો.

પ્રારંભમાં—સુત્રધારનું મંગળાચરણ.

પ્રવેશ ૧ લો—મહારાજા દશરથના દરબારમાં શ્રવણ કુમારનું આવવું. તથા શ્રવણ પોતાના અન્ધ માતાપિતાનું અંધપણું દૂર કરવા માટે વશિષ્ટ મુનીજીને ઔષધિ માટે પુછવું, અને વશિષ્ટજીનું શ્રવણને તીર્થયાત્રા કરાવવા ઉપદેશ કરવો.

પ્રવેશ ૨ જો—ચંપકલાલની સ્ત્રી ચમેલી પોતાની સાસુ લક્ષ્મી સાથે લડે છે, અને સસરા ભાનુશંકર સમજાવે છે ત્યારે તેમનું પણ અપમાન કરે છે, એટલામાં ચંપકલાલ આવે છે અને ચમેલીનો પક્ષ લઈ પોતાના માબાપને ધમકાવે છે, ચમેલી ચંપકલાલને ઘરેણાં લાવવાના બહાને બહાર મોકલી પોતે પોતાના પ્રેમી મહન્ત ચેતનદાસને ત્યાં ચાલી જાય છે.

પ્રવેશ ૩ જો—પાખંડી ચેતનદાસ પોતે એક પોતાના નવીન શિષ્ય રામજીદાસને પાખંડ કરવા બદલ શિક્ષા આપી રહ્યા છે, એવામાં રામજીદાસના બાપ બેચરદાસ પોતાના બચ્ચાને ખોળવા આવે છે, રામજીદાસને ઓળખવાથી તેને બેચરદાસ ઘેર આવવા માટે કહે છે, પરંતુ રામજીદાસ ઈન્કાર કરે છે, ચમેલીનું આવવું છે, અને ચેતનદાસ ઉપર પોતાના પ્રેમનું પ્રગટ કરવું.

પ્રવેશ ૪ થો-શ્રવણ માતાપિતાની આરતી કરી રહ્યો છે એટલામાં ચંપકલાલ અને નન્દશંકર આવે છે, તથા માતાની બીમારીનું બાનું કાઢી શ્રવણની સ્ત્રી વિદ્યાને મા પાસે લઈ જાય છે,

પ્રવેશ ૫ મો—વિદ્યાની ભાવજ વિજલી પોતાની સખીઓ સાથે વાતો કરે છે, તથા સખીઓમાં એક શૃંગારરસપુર્ણ ગાયન ગાય છે.

પ્રવેશ ૬ ઠો–ચંપકલાલની માતા લક્ષ્મી ઠાકોરજીનું પુજન કરે છે ચંપકલાલ બજારમાંથી આવે છે, અને પુજન છોડી માને, જમવાની થાળી પીરસવા માટે તાકીદ કરે છે, તથા ચમેલીના કારણથી માતાપિતાને ખાલી હાથે ઘર બહાર કાઢે છે,

પ્રવેશ ૭ મો–શ્રવણકુમાર તીર્થયાત્રાના શુભપ્રસંગે પોતાનું સર્વસ્વ દાન કરે છે, અને મહારાજા દશરથ, વશિષ્ટ તથા અત્રિમુની, આદીની રૂબરૂ ખાંધે કાવડ રાખીને પ્રસ્થાન કરે છે, ડ્રોપ.

અંક બીજો

પ્રવેશ ૧ લો–વિજલી સખીઓની સાથે બેઠી વાતો કરે છે, આ બાજુથી તેની સાસુ થોડા રૂપીઆ લેવા માટે તેની પાંસે આવે છે. વિજલી સાસુને નાચ દેખડાવવા માટે આગ્રહ કરે છે, વૃદ્ધા નાચતી હતી વિદ્યા નન્દશંકર સાથે આવે છે ત્યાં નન્દશંકર વિજલીને ફટકારે છે અને માતાનું મહત્વ સમજાવે છે.

પ્રવેશ ૨ જો–શ્રવણ પ્રયાગમાં ત્રિવેણી સંગમપર પહોંચે છે ત્યાંના પંડા શ્રવણ પાંસે દક્ષણા લેવા આગ્રહ કરે છે. દુઃખિતભાવથી શ્રવણના વિનય કરવા ઉપર યમુનાજી પ્રત્યક્ષ દર્શન દે છે અને પંડાને સમઝાવેછે,

પ્રવેશ ૩ જો–વિદ્યા પોતાના પીયરમાં માને સુખી જાણીને સાસરે પાછી આવે છે, અહીં પણ કોઈનહી હોવાથી દુર્ગમ માર્ગમાં ચાલતી ચાલતી પતિને ખોળે છે, એટલામાં ચંપકલાલ આવે છે, અને વિદ્યા સાથે બલાત્કાર કરવા ચાહે છે, વિદ્યાના શ્રાપથી ચંપકલાલ કોઢીયો બની જાયછે.

પ્રવેશ ૪ થો–ચંપકલાલ ઘેર આવે છે. અને જમવાનું માંગે છે, ચમેલી ચંપકલાલને કોઢીયો બની ગયેલો દેખી ઘરની તમામ મીલકત લઈને મહન્ત ચેતનદાસને ત્યાં ચાલી જાય છે.

પ્રવેશ ૫ મો–શ્રવણકુમાર કાશીધામ પહોંચે છે, ત્યાં ઈશ્વરભક્તિ તથા પિતૃભક્તિ પર એક સન્યાસીની સાથે શાસ્ત્રાર્થ થાય છે, શ્રવણની પ્રાર્થના ઉપર પોતે વિશ્વનાથજી પ્રગટ થઈને શ્રવણના પક્ષનું સમર્થન કરેછે

પ્રવેશ ૬ ઠો—ચમેલી મહન્ત ચેતનદાસને ત્યાં આવે છે. અને બીજે ગામ ચાલ્યા જવાની વાત ઠરાવે છે, ચેતનદાસ પોતાના શિષ્ય રામજીદાસને પોતાને ત્યાંથી કાઢી મુકે છે,

પ્રવેશ ૭ મો—વિદ્યા પોતાના પતિને નહિ મેળવતી હોવાથી ચિતામાં બળી જવા ચાહેછે. અગ્નિદેવ પ્રગટ થઈ તેને બળવામાંથી રોકે છે, અને પોતાની શક્તિથી શ્રવણની પાસે પહોંચાડે છે,

પ્રવેશ ૮ મો—શ્રવણ બદ્રીનારાયણ જાય છે, આરતીની વખતે અચાનક વિદ્યા પણ ત્યાં પહોંચી જાય છે, તેને દેખીને વિસ્મય પામે છે, શ્રવણકુમાર માતા પિતાની આજ્ઞાથી જલ લેવા માટે જવા ચાહેછે, તેમને રોકી વિદ્યા પોતે પાણી લેવા જાય છે, અને બરફમાં ગળી જાય છે.

ડ્રોપ.

અંક ત્રીજો.

પ્રવેશ ૧ લો—રામજીદાસનો પોતાના પિતા બેચરદાસ સાથે મેળાપ.

પ્રવેશ ૨ જો—બીજા શહેરમાં પ્રહોંચીને થોડાજ દિવસોમાં ચમેલી અને ચેતનદાસની પ્રીતિ ઘટતી જાય છે, એક દિવસ બેઉમાં બોલાબોલી થાય છે, વધતાં વધતાં ચેતનદાસ ચમેલીનું નાક કાપવા તઈયાર થાઈ જાય છે, ચમેલી છુરી ખુંચવી લે છે અને તેનાથી ચેતનદાસને મારીને પોતે મરી જાય છે, ત્યાંથી સીધા નરકમાં ચેતન અને ચમેલી.

પ્રવેશ ૩ જો—ભાનુશંકર પોતાની સ્ત્રી લક્ષ્મી સાથે જંગલમાં દુઃખ ભોગવે છે, એટલામાં ચંપકલાલ આવે છે, પોતાના પાછલા અપરાધોની ક્ષમા માંગીને પોતાના માતાપિતાને પોતાને ઘેર પાછા લઈ આવે છે.

પ્રવેશ ૪ થો—તિર્થયાત્રા કરીને શ્રવણકુમાર માતાપિતાની સાથે સરયૂ નદીના કિનારે પહોંચે છે, પિતાની આજ્ઞાથી શ્રવણ પાણી લેવા માટે સરયૂના કિનારે જાય છે, મહારાજ દશરથ શિકારની ધૂનમાં શ્રવણને બાણ મારે છે, શ્રવણ મરણ પામે છે, દશરથ રાજા જલ લાવી શ્રવણના માતાપિતા પાંસે જાય છે, પુત્રનું મૃત્યુ થયેલું સાંભળી બેઉ દશરથને શ્રાપ આપી મરી જાય છે, સ્વર્ગમાં સહુનો મેળાપ થાય છે.

સમાપ્ત

શ્રવણ કુમાર.

નાટકનાં ગાયનો.

મંગળાચરણ— ૧

ૐ હર હર હર મહાદેવ સંકટહર કંટકહર
શિવશંકર, શશિશેખર, ભૂતેશ્વર, વિશ્વેશ્વર.
ભક્તજન કે પાલનહાર. તારન તરન જગદાધાર,
ગૌરીપતિ, કાશીપતિ, ગંગાધર, દુઃખહર સુખકર,
ૐ હર હર૦

બાળાઓ— ૨

સુનો ભારતપુત્રો ધર ધ્યાન,
પિતૃસેવા હય પરમપ્રધાન,
શ્રવણ કા શ્રવણામૃત કર પાન, સભી બન જાઓ શ્રવણ સમાન.
શ્રવણદેવને ભક્તિ પિતા માતાકી હમેં દિખાદી.
તીર્થ કરાયે અન્ધોંકો કાંધે પર કાંવર લાદી.
કર દિયા તન મન ધન બલિદાન, મિલા નક્ષત્રોં મેં અસ્થાન,

નાચનારીઓ— ૩

મારો છેલ ભંવરરો કાંગશિયો પિણિયરિયાં લેગઈ રે,
બડી ભગતણિયાં લેગઈ રે બડી ભગતણિયાં લેગઇ રે,
હાટ જોયો બાટ જોયો કડે ન લાગો કાંગશિયો–પિણિયરિયા૦

આંખ જિસસેથી લડી ઉસકો નિહારા આંખ મેં,
આગયા હય ચાંદ વો બનકર સિતારા આંખ મેં,
પ્રેમ કે મારગ મેં મર કર ભી મુઝે જીવન મિલા,
પ્રાણ હય પ્યારેમેં ઔર પ્રાણોંકા પ્યારા આંખ મેં,

* * * *

બાગ મેં પ્રીતમ બીના દિલ કો દુખાતી ચાંદની;
સારે પત્તોં પર કટારેં બન કે છાતી ચાંદની,
મુઝ કો રોતી દેખકર સીખી જલાના વહ ભી હય,
આગ પાની મેં લગાને કો હય આતી ચાંદની,

શ્રવણ— ૪

યહી હય ઈસ સેવકકા ધ્યાન પિતા માતા હી હય ભગવાન,
માતા ગૌરી કા રૂપ હય, પિતા શંકરસ્વરૂપ હય,
ગાવેં વેદ પુરાન–યહી૦
જપ તપ તીરથ યોગ યજ્ઞવ્રત માત પિતા મેં જાન,
પ્રેમસે પૂજન કરીયે ભાવ સે વન્દન કરીયે
હોવે કલ્યાણ

શ્રવણ— ૫

ગુરૂવર મોહિં દીજે યહ વરદાન
સેવા મેં હોવે યહ સુત બલીદાન,
માતા પિતા કી ભક્તિ છોડું ન જીતેજી
જીવનધર્મ માનૂં માતા પિતા,
સબ સે ઉત્તમ જાનું માતા પિતા,

ચમેલી— ૬

અલબેલી મંય હું નારી નવેલી
મેરી ગજબ ચટક ચલું મટક મટક,
સાસ ઔર સસુર સે કરૂં ઝગડા,
બાલમ ગવાંર મિલાં નિપટ લબાર,
ઢુંઢત હું પ્રેમી પ્યારા રતનારે નૈનોં બાલા
અબ જાઊં દરસકો જાઊં મંય અપને ચેતન સે મિલ આઊં,
અહા અજ મંય ખુશી ખુશી અલબેલી૦

ચમેલી— ૭

મંય તો આઈ ગુરૂજી કે પાસ ગુરૂમંત્ર કાજ—
જય હો મેરે ગુરૂરાજ,

ચેતન—મેં તો હાજિર હું અપને ભક્તોં કે ઉદ્ધારકાજ—
દેને કો ગુરૂમંત્ર આજ,

ચમેલી—ભાંતિ ભાંતિ કી મેવા લાઈ સુંદર મોહનભોગ મિઠાઈ,
સ્વીકારે શ્રી મહારાજ.

ચેતન—અયસી સેવા ગુરૂકી કરના પુરણ હો સબ કાજ,

ચમેલી—મેં તો આઈ ગુરૂજી કે પાસ ગુરૂમંત્ર કાજ,

શ્રવણ— ૮

માતૃપિતૃદેવા જય માતૃપિતૃદેવા,
શક્તિ બ્રહ્મ તુમ દોનોં સ્વીકારો સેવા,
અર્ચન જાનું વંદન જાનું જાનું અર્ધ્ય ન પૂજા.
તુમ સમાન ત્રિભુવન મેં સમઝું ઔર ન દૂજા-જય૦

શ્રવણ— ૯

અગર ઈસ ખાલ કે જૂતે બને તો ખાલ હાજિર હય,
અગર ઇસ આંખ કા સુરમા બને તો આંખ શાકિર હય,
મેરી રગ રગ મેરી નસ નસ સભી બલિહાર ઈન પર હય,
પિતા માતા કી સેવા મેં મેરા જીવન નિછાવર હય,
મંય ઈનકા ધર્મબાલક ઔર યહ ધર્માત્મા મેરા,
મંય ઈનકી આત્મા હૂં ઔર યહ પરમાત્મા મેરે,

શ્રવણ અને વિદ્યા— ૧૦

વિદ્યા—હે પ્રાણનાથ દાસી તુમારી યહ આજ્ઞા જાનેકી ચાહે,

શ્રવણ—પ્રિય ! રૂપવન્તી સતી ગુણવન્તી

વિદ્યા—ચિન્તવન તુમારા હય પ્રાણધન,
પ્રાણજીવન પ્રાણપુરૂષ પ્રાણનાથ.

શ્રવણુ—મેરી તુમારી અબ રક્ષા કરેં હરિ જાવો ન દેર લગાવો.
વિદ્યા—મન હય અબ ઠાકુર દ્વારા પુંજુંગી યહ સુખ પ્યારા.
શ્રવણુ—મેરી સુખસરિતાધારા તુઝસે અંચ કભી ન ન્યારા.
હે પ્રાણુનાથ દાસી તુમ્હારી૦,

વીજળી — ૧૧

ખિલ આઈ ફુલબગિયા મેં પ્યારી કલિયાં,
પ્યારી કલિયાં, મતવારી કલિયાં,
ચમ્પા ચમેલી કરે અઠખેલી,
છુઈમુઈ છબીલી કરે છલબલિયાં-ખિલ આઈ૦,
જલ પર કમલ કમલ પર પખુડી,
પખુડી પેં ભૌંરા કરે રંગરેલીયાં-ખિલ આઈ૦

સ્ત્રીયો-- ૧૨

સ્નેહ સે સલોની સજની હિલ મિલ કે સાજે શુભ સાજ
શ્રવણુકુમાર માતા પિતા કો લે સાથ—
હાં જાતે હય યાત્રા કરને કો આશિષ દેવેં સબ ઉનકો
સુફલ હોવે સબ કાજ—સ્નેહ સે૦
સુંદર ઉત્તમ દિન આયા મોતિન સે ચૌક પુરાયા
ઘર ઘર મેં આનન્દ છાયા આજ—સ્નેહ સે૦

શ્રવણુ— ૧૩

કાંધે યે માતા પિતા કી કાવર ઉઠાઈ
પાયા ઉત્તમ દિન હુઇ સફલ કમાઇ
ત્રિભુવન કી શોભા સારી મેરે ઘર આઈ
પિતા મેરે મહાપ્રભુ માતા મહામાઈ

અંક બીજો.

વીજળી અને સાહેલીયો—૧૪

કજરવા ને હાય સૈયાં બડા દુખ દીનો
સુરમા હોતા મય મલ મલ ધોતી, કજરવા ને હાય સઇયાં૰,
સાસુ હોતી મય હિલ મિલ રહતી, જેઠનિયાં ને હાય સઇયાં૰

વિદ્યા— ૧૫

વહી જગ મેં સતવન્તી નાર--
પતિ હી જિસ કા નેમ ધર્મ હો પતિ હી હો આચાર
પતિકી પૂજા પતિકી સેવા હો જિસકા શ્રૃંગાર, વહી જગમેં૰
પતિ અચ્છા હો ચાહે બુરા હો હય અપના ભરતાર
પતિવ્રતા કા ધર્મ યહી હય કરે ઉસી સે પ્યાર, વહી જગમે૰
નારી કા પતિ હી ઇશ્વર હય પતિ હી પ્રાણાધાર
પતિ હી સાર વસ્તુ હય જગ મેં ઔર સૂના સંસાર, વહી જગ મેં૰

શ્રવણ— ૧૬

નમો હે ત્રિવેણી પતિતપાવની
સકલ દુઃખ સંતાપ ભવ પાપસબ શાપકી નાશિની હારિણી તારીણી
ગંગા યમુના સરસ્વતી, સંગમ હય તીનોં શક્તિ કા
નાશક હય ત્રયતાપ કા દાતા હય ષટ્ સમ્પત્તિકા
જનની નમો, તરની નમો, વરિણી નમો, શરણી નમો, નમો હે ત્રિ૰

ચંપકલાલ— ૧૭

નારી ઘરકી રાની ભઇયા નારી ઘરકી રાની,
નારી કે રૂઠે પર ઘર મેં રહતા નાજ ન પાની-ભઇયા નારી ઘરકી૰
નારી જબ કહતી હય ચુલ્લે મેં હય આજ ન આંચ
મર્દ બેચારા તબી નાચતા ભાલૂ જઇસા નાચ
ખાને કે બદલે ગાલી પર ગાલી પડતી ખાની-ભઇયા નારી ઘરકી૰
હંસી દિલ્લગી મેં નારી મિત્રાની બન જાતી હય
ઉંચ નીચ સમઝાતી તો ગુરઆની બન જાતી હય

ભોજન દેને પય માતા મહારાની બન જાતી હય
બચ્ચે પયદા કિયે તો દાદી નાની બન જાતી હય
નારી કો જો નહીં માનતા કરતા હય નાદાની ભઈયો નારી ઘરકી•

વિદ્યા— ૧૮

મઈના પિંજરે મેં ટેર રહી હેનાથ ઉબારો બેર ભઈ,
બિરહન પગ પગ મગ હેર રહી હેનાથ ઉબારો બેર ભઈ.
ઈસિ ચાતકિની કી હો સ્વાતિ તુમ ઈસ ચકોરિની કે તુમ ચન્દ
ઈસિ નલિની કે હો સૂરજ તુમ ઈસિ ભ્રમરી કે તુમ મકરકન્દ
ઈસિ રોગિન કી તુમ ઔષધિ હો ઈસિ દુખિયા કે તુમ સુખકન્દ
ઈસિ ગરીબિની કે તુમ ધન હો ઈસ ભિખારિની કે આનન્દ
મનકા મનકા યે ફેર રહી હે નાથ ઉબારો બેર ભઈ

પુજારીગણ— ૧૯

જય ગંગાધર જય હર જય શિવ જય ગિરિજાધીશા,
ત્વં માં પાલય નિત્યં ત્વં માં પાલય નિત્યં કૃપયા જગદીશા.
ૐ હર હર હર મહાદેવ શંભો
કૈલાસે ગિરિશિખરે કલ્પદ્રૂમ વિપિને,
ગુંજતિ મધુકરપુંજે ગુંજતિ મધુકર પુંજે કુંજ બને ગહને
ૐ હર હર હર મહાદેવ શંભો

રામજીદાસ— ૨૦

આયે દુનિયા મેં હય હમ મૌજ ઉડાને કે લિએ,
જિન્દગી પાઈ હય બસ ખેલને ખાને કે લિએ.
રોઉની સૂરતેં રોતી હી રહેંગી હર દમ,
જન્મ તો હમને લિયા હંસને હંસાને કે લિએ,
ધ્યાન હમ દેતે હંય જિસ વક્ત જરા દુનિયા પર.
કુછ ન મિલતા હય યહાં ડરને ડરાને કે લિએ;
ઈસલિયે હય યહી ઇચ્છા કિ સદા મસ્ત રહેં,
ફિરતે મજદુર બહુત બોઝ ઉઠાને કે લિએ.

વિદ્યા - ૨૧

પ્રાણનાથ કે વિરહ મેં ઐસી જાનો મોય

જઇસે વર્ષા કે બિના ખેતી ઉજડ હોય
પિયા ન મિલત જિયરા જરત નારી હય હારી
મીન જલ બિન ફણી મણિ બિન ભારી દુખારી
મૌત ન આયે પ્રાણ અકુલાયે જાય જાય જી જરો જાય
હાય હાય કુછ ન ભાય પતિવિયોગ મેં પ્રાણ ગંવાઊં
સતી હો જાઊં--પિયા ન મિલત૦

પુજારીગણ-- ૨૨

પવન-મન્દ-સુગન્ધ-શીતલ-હેમ-મન્દિર-શોભિતમ્
નિકટ ગંગા બહત નિર્મલ શ્રીબદ્રીનાથવિશ્વભરમ્
શેષ સુમિરન કરત નિશિદિન ધરત ધ્યાન મહેશ્વરમ્
વેદ બ્રહ્મા કરત વંદન શ્રી બદ્રીનાથ વિશ્વંભરમ્

રામજીદાસ ઔર બેચરદાસ-૨૩

અબતો ભજલે નામ હરી કા મનુઆં તજદે ખોટે કામ,
તજદે ખોટે કામ મનુઆં તજ દે ખોટે કામ
નરતન પાકર પાપ કમાયા જીવન સારા બૃથા ગંવાયા
આંખ ખુલી તો દેખા હમને સચ્ચા હરિકા નામ
દુનિયા હય ધોખેકી ટટ્ટી આખિર હય મટ્ટી કી મટ્ટી
સચ્ચે સુખ કા દેને વાલા વહ હી રાધેશ્યામ
અબતો ભજલે નામ હરી કા૦

અંક ત્રીજો.

શ્રવણ-- ૨૪

જન્મ વહ કિસ અર્થ કા હય દેહ વહ કિસ કામ કી
રટ લગાઈ હય નહીં જિસ ને પિતા કે નામ કી
જિસકો ઇશ્વર ને દિયા હય માત્ર સેવા કા પ્રસાદ
ઉસકો કુછ ઇચ્છા નહીં ઇન્દ્રાદિ કે ધનધામ
પ્રેમ સે ઔર ભક્તિ સે ભજતે ન જો માં બાપ કો
ઉનકો રખના ચાહિએ મુખમેં ન રસના ચામકી
પ્રેમ મેરા હય પિતા ઔર ભક્તિ મેરી માત હય
યહ યુગલ જોડી હય મેરી શાન્તિ ઔર વિશ્રામ કી